

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Рішення обласної ради
від 20 лютого 2024 року № 785-VIII
(XXI сесія VIII скликання)**

**РЕГІОНАЛЬНА ПРОГРАМА
НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО
ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ
НА 2024 – 2028 РОКИ**

м. Харків
2024 рік

З М І С Т:

I. Загальна частина	3-4
II. Мета та завдання Програми	4-5
III. Шляхи і способи розв'язання проблеми	5-6
IV. Результативні показники Програми	6-7
V. Фінансове забезпечення Програми	7
VI. Координація та контроль за ходом виконання Програми	7
VII. Заходи регіональної Програми національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2024 – 2028 роки	8-30

I. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Регіональна Програма національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2024-2028 роки (далі – Програма) розроблена відповідно до Конституції України, Законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про військовий обов'язок і військову службу», «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті», «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності», Указу Президента України від 18.05.2019 № 286/2019 «Про Стратегію національно-патріотичного виховання», постанови Кабінету Міністрів України від 09.10.2020 № 932 «Про затвердження плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання на 2020-2025 роки», постанови Кабінету Міністрів України від 30.06.2021 № 673 «Про затвердження Державної цільової соціальної програми національно-патріотичного виховання на період до 2025 року та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України», розпорядження Кабінету Міністрів України від 09.10.2020 № 1233-р «Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми національно-патріотичного виховання на період до 2025 року», розпорядження Кабінету Міністрів України від 07.12.2016 № 954-р «Про затвердження плану заходів щодо популяризації державних символів України, виховання поваги до них у суспільстві», наказу Міністерства освіти і науки України від 06.06.2022 № 527 «Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641».

З 24 лютого 2022 року триває повномасштабна війна, яку російська федерація розв'язала проти України. Армія російської федерації, не досягнувши на початку вторгнення заявлених кремлем цілей, проводить головні бойові дії на сході та півдні України, а також щодня обстрілює цивільне населення. Кожен день війни приносить страждання українському народу.

Тому нині, як ніколи, виникає нагальна необхідність переосмислення зробленого і здійснення системних заходів, спрямованих на посилення національно-патріотичного виховання дітей і молоді – формування нового українця, який діє на основі національних та європейських цінностей.

В умовах воєнної агресії російської федерації в Україні національно-патріотичне виховання є одним із пріоритетних напрямів діяльності держави та суспільства щодо розвитку національної свідомості на основі суспільно-державних (національних) цінностей, формування в дітей та молоді почуття патріотизму, поваги до Конституції і законів України, соціальної активності та відповідальності за доручені державні та громадські справи, готовності до виконання обов'язку захищати незалежність та територіальну цілісність України.

З основних проблем, на розв'язання яких спрямована Програма, визначено:

несистемний характер формування активної громадянської позиції для утвердження національної ідентичності дітей та молоді на основі духовних цінностей українського народу, національної самобутності;

недостатній рівень розвитку громадянсько-патріотичного, військово-патріотичного та духовно-морального виховання;

наявність у суспільній свідомості розбіжностей про історичне минуле нації, що створює підґрунтя для просування несумісних із незалежністю держави місцевих ідентичностей та мовних конфліктів;

недостатня поінформованість населення України про історичні факти героїчної боротьби та визволення від поневолення українського народу і здобуття незалежності України;

слабкий науково-методичний супровід питань національно-патріотичного виховання;

недостатній рівень обміну досвідом, успішними практиками у сфері національно-патріотичного виховання;

відсутність цілісного національного мовно-культурного простору, стійкості його до зовнішнього втручання та сталої роботи з розвитку української мови;

наявні наслідки деструктивного впливу на українське суспільство імперського, колоніального і комуністичного тоталітарного режимів;

низька ефективність функціонування системи фізичного виховання для підготовки допризововної молоді Харківщини як ефективного засобу підвищення їхньої фізичної готовності, спортивної майстерності та військово-патріотичного виховання;

наявний вплив держави-агресора на суспільство в інформаційній, освітній, культурній сферах України;

мала частка осіб, які готові до захисту територіальної цілісності та незалежності України.

Реалізація Програми сприятиме формуванню в дітей та молоді національно-культурної громадянської ідентичності, національно-патріотичного світогляду, збереженню та розвитку суспільно-державницьких і духовно-моральних цінностей українського народу, утвердженню поваги до державної мови та готовності громадянина до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України.

II. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРОГРАМИ

Метою Програми є: удосконалення та розвиток цілісної загальнорегіональної політики національно-патріотичного виховання шляхом формування та утвердження української громадянської ідентичності на основі єдиних суспільно-державних (національних) цінностей (самобутність, воля, соборність, гідність) і загальнолюдських цінностей, принципів любові й гордості за власну державу, її історію, мову, здобутки та досягнення; готовність до захисту державної незалежності і територіальної цілісності України, усвідомлення громадянського обов'язку щодо розвитку успішної країни та забезпечення власного благополуччя в ній.

Завданнями Програми є:

формування активної громадянської позиції, утвердження національної ідентичності дітей та молоді на основі духовних цінностей українського народу, національної самобутності;

здійснення проєктів та заходів, спрямованих на підвищення престижу військової служби;

організація та координація інформаційно-просвітницької роботи у сфері національно-патріотичного виховання серед дітей та молоді у закладах освіти;

утвердження поваги до державної мови, піднесення її престижу серед дітей та молоді, що є важливим аспектом формування й розвитку особистості та основою національно-патріотичного виховання;

підтримка та розвиток сімейних традицій, активне залучення сім'ї до процесу національно-патріотичного виховання;

забезпечення належної організації науково-дослідної та методичної роботи у сфері національно-патріотичного виховання;

проведення комплексу регіональних заходів, спрямованих на підтримку і популяризацію національно-патріотичного виховання серед дітей та молоді;

підтримка та розвиток діяльності музеїв у закладах освіти як невід'ємної складової національно-патріотичного виховання;

превенція негативних проявів поведінки, злочинності, наркоманії, алкоголізму, насамперед серед дітей та молоді, зокрема шляхом залучення до участі у заходах із національно-патріотичного та духовно-морального виховання;

удосконалення фізичної підготовки допризовної молоді та розвиток морально-вольових якостей, загартування до виконання завдань за призначенням відповідно до вимог сучасності;

формування традицій щодо вшанування пам'яті загиблих (померлих) ветеранів війни;

підвищення кваліфікації та професійної компетентності фахівців у сфері національно-патріотичного виховання.

III. ШЛЯХИ І СПОСОБИ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМИ

В основу системи національно-патріотичного виховання покладено ідеї зміцнення української державності як консолідуючого чинника розвитку суспільства, формування патріотизму, насамперед у дітей та молоді.

Національно-патріотичне виховання дітей та молоді відбувається шляхом:

- формування національно-культурної ідентичності, національно-патріотичного світогляду, збереження та розвитку духовно-моральних цінностей українського народу;

- усвідомлення досягнень українського народу, його інтелектуальних і духовних надбань;

- відданості ідеї розбудови України, формування у дітей і памолоді активної громадянської, державницької позиції та почуття власної гідності;

- скоординованої роботи та взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування, закладів освіти у сфері національно-патріотичного виховання, ефективної співпраці з памолоддю;

- формування широкої громадської підтримки процесів національно-патріотичного виховання, підвищення ролі сім'ї, активної участі волонтерів, активістів;

- цілеспрямованого та прогнозованого розвитку у сфері національно-патріотичного виховання;

- сприяння консолідації українського суспільства навколо ідей спільного майбутнього, захисту територіальної цілісності України, реформ і державотворення;

- заохочення дітей та молоді до вивчення, навчання та спілкування українською мовою, запровадження та реалізації відповідних проєктів;

- збереження культурної спадщини як основи національної культури та розширення доступу до неї громадян;

- підтримки культурного розмаїття, розвитку міжнародного культурного співробітництва в Харківській області;

- формування у допризовної молоді готовності до перенесення екстремальних фізичних і психологічних навантажень у період підготовки та ведення бойових дій, виховання морально-вольових якостей.

Отже, Програма покликана сформуванню цілісну систему, спрямовану на забезпечення процесу національно-патріотичного виховання, яка є важливою складовою національної безпеки України. Реалізація Програми створить підґрунтя для мотивації памолоді до навчання, праці та захисту суверенітету і територіальної цілісності України.

IV. РЕЗУЛЬТАТИВНІ ПОКАЗНИКИ ПРОГРАМИ

Виконання Програми в рамках реалізації статей 11, 17 Конституції України стосовно консолідації та розвитку української нації, її історичної свідомості, традицій і культури, захисту суверенітету і територіальної цілісності України, Закону України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» та Указу Президента України від 18.05.2019 № 286/2019 «Про Стратегію національно-патріотичного виховання» дозволить:

- забезпечити комплексну систему і цілеспрямовану діяльність органів державної влади, місцевого самоврядування, закладів освіти, сім'ї щодо формування в дітей та молоді високої патріотичної свідомості, почуття вірності, любові до Батьківщини, турботи про благо українського народу, готовності до виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, цілісності, незалежності України, сприяння розвитку її як правової, демократичної, соціальної держави;

- сприяти проведенню культурно-мистецьких заходів, присвячених українським історичним подіям і діячам, борцям за незалежність та територіальну цілісність України;

- реалізувати проекти і вживати заходів із популяризації та збереження культурної спадщини і культурних цінностей України, у тому числі екскурсій, експедицій і подорожей, туристських спортивних походів з дітьми та молоддю;

розширити сферу застосування української мови дітьми та молоддю як невід'ємного елемента національно-патріотичного виховання;

вживати заходів, спрямованих на підвищення престижу військової служби;

проводити I (районний) та II (обласний) етапи Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»).

Виконання Програми дозволить сформуванню в дітей та молоді високу громадянську свідомість на засадах українських національно-історичних традицій, повагу до історії і культури українського народу, сприятиме героїзації осіб, які віддали життя за незалежність та територіальну цілісність України. Передбачені кроки сприятимуть вихованню різнобічно та гармонійно розвиненого, національно свідомого, високоосвіченого громадянина України, який буде здатний реалізувати свої права та виконувати покладені на нього Конституцією України обов'язки.

За потреби здійснюватиметься перегляд запланованої діяльності, пошук та впровадження більш ефективних засобів щодо організації національно-патріотичного виховання дітей та молоді.

V. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОГРАМИ

Забезпечення реалізації заходів Програми здійснюватиметься за рахунок коштів обласного бюджету виходячи з його фінансових можливостей.

VI. КООРДИНАЦІЯ ТА КОНТРОЛЬ ЗА ХОДОМ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ

Координація заходів, що передбачені Програмою, покладається на Департамент науки і освіти Харківської обласної державної (військової) адміністрації.

Реалізація Програми здійснюється Харківською обласною державною (військовою) адміністрацією. Контроль за виконанням Програми здійснюється Харківською обласною радою.

Виконавці заходів Програми щороку до 30 грудня інформують Департамент науки і освіти Харківської обласної державної (військової) адміністрації про виконання відповідних заходів Програми.

Узагальнену інформацію про хід виконання Програми Харківська обласна державна (військова) адміністрація надає щороку до 30 січня до Харківської обласної ради.